

Novi grobovi

ANGELA MOSTAR

Včeraj smo poročali, da je po daljši bolezni umrla Angela Mostar. Dekliško ime pokojnice je bilo Virant in je bila 57 let stara. Stanovale je na 6307 Bonna Ave. Doma je bila iz Rašica pri Velikih Laščah, odkoder je prišla v Cleveland pred 38 leti. Bila je članica društva Marije Magdalene št. 162 KSKJ in društva sv. Cecilije št. 37 SDZ. Tukaj zapuša soproga Antona, dve hčeri: Mrs. Mary Stampfel in Mrs. Angela Spehek, dva sina: Josepha, ki je uposljen v tiskarni "Enakopravnosti", in Anthony, pet vnukov, dve sestre: Mrs. Mary Zadnik in Mrs. Frances Sraj, brata Joseph Virant in več drugih sorodnikov, v starem kraju pa zapuša brata Johna in Franka. Pogreb se bo vršil v četrtek zjutraj ob 9:15 uri iz Zakrajškovega pogrebnege zavoda v cerkev sv. Vida in nato na pokopališče Calvary.

DANICA MARN

Kot smo včeraj poročali, je umrla Danica Marn, rojena Predovič, stara 58 let. Stanovale je na 1258 E. 59 St. Doma je bila iz Metlike, odkoder je prišla v Cleveland pred 40 leti. Bila je članica podr. št. 25 SZS. Soprog Joseph je umrl pred letom dni. Tukaj zapuša šest sinov: Joseph, Max, Albert, Stanley, John in Anthony, tri hčere: Mary, Mollie in Alice, ter štiri brate: John, Eli, Peter in Nick. Pogreb se bo vršil v sredo zjutraj ob 9:15 uri iz Zakrajškovega pogrebnege zavoda v cerkev sv. Vida in nato na pokopališče Calvary.

Domače vesti

Vaje na odru

Naznanja se vsem pevcem in pevkom zbora "Zarja", da se v četrtek vršijo pevske vaje za koncert, ki se vrši na Zahvalni dan. Vaje se vršijo na odru SND. Prosi se vse, ki imajo za nastopiti, da so gotovo navzoči, posebno pa se prosijo igralci v opereti "Ponočnjaki", da so na mestu.

Poroka

Prošlo soboto sta se poročila Frank Leo Wolf, sin poznane družine Mr. in Mrs. Leo Wolf iz 14703 Sylvia Ave., in Miss Marie Person, hči Amelije Person in pokojnega Valentin Person. Poročna slavnost za ožje sorodstvo se je vršila na domu ženinih staršev, nakar se je mladi par podal na kratko ženinovo potovanje. Novoročencema čestitamo in jima želimo vse najboljše v zakonskem življenju!

Seja in vaje

Staršem Mlad. pev. zbora SDD na Waterloo Rd. se zbora v nedeljo 23. novembra ob 4. uri popoldne v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

Koncert

pevskega zbora

"JADRAN"

v nedeljo 23. novembra ob 4. uri popoldne v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

Višinski urgira zboljšanje rusko-ameriških odnosov

Posvaril pa je tudi tiste, ki živijo v 18. in 19. stoletju

NEW YORK, 17. nov.—Včeraj je na proslavi 30-letnice sovjetske revolucije, ki jo je priredil Council of American-Soviet Friendship, kot častni gost in glavni govornik, sovjetski zastopnik zunanjega ministra Andrej Višinski urgiral zboljšanje odnosov med Sovjetsko zvezo in Zedinjenimi državami.

Proslava, katere se je udeležilo 1.400 gostov, se je vršila v hotelu "Commodore." Poleg Višinskega so govorili tudi člani angleškega parlamenta Konni Zilliacus (ki bo danes zvečer govoril v Clevelandu, v Masonic auditoriju), bivši šef ameriškega oddelka vojaške vlade za dekarizacijo Nemčije James S. Martin, bivši urednik "The Christian Register" dr. Stephen H. Fritschman in koncertni bariton Paul Robeson.

Poudarja kooperacijo za časa Roosevelta

Višinski je govoril v ruščini. V prvem delu svojega govora se je zahvalil za izraze prijateljstva napram Sovjetski zvezi in poudaril potrebo, da se podpre povrnitev na sovjetsko-ameriško sodelovanje, ki je obtožilo za časa p o k o j n e g a predsednika Roosevelta. Priznal je, da so se ti odnosi poslabšali.

Sovjetski zastopnik zunanjega ministra in glavni ruski delegat pri organizaciji Združenih narodov pa je z druge strani posvaril tudi tiste, ki še vedno napadno razumejo sovjetsko pozicijo in moč. V zvezi s slednjimi je izjavil, da je Sovjetska zveza pripravljena, da jim pomaga, da se zbudijo.

Omenil je tudi posameznike kot Churchilla, Byrnesa in de Gaullea, katere je opozoril, naj se ne spuščajo v "nevarne iluzije glade Sovjetske zveze, ampak, da naj si raje zapomnijo, nauk zgodovine." Rekel je, da je tudi Hitler verjel, da se lahko z Rusijo obračuna z migljajem prsta.

Živijo v sanjah 18. in 19. stoletja

Višinski je rekel, da so države z razvitim kapitalizmom gledale na staro Rusijo kot na plen, ki se ga lahko doseže. Tiste pa, ki še vedno smatrajo, da je tako, pa je opozoril z naslednjimi besedami:

"Oni živijo v svetu idej, ki so stare eno stoletje. Za njih je težko, ko tako tavajo v megli krivih pojmov, da se prebudijo iz udobnih sanj 18. in 19. stoletja. Toda zbuditi se bodo morali. V vsakem slučaju je ljudstvo Sovjetske zveze pripravljeno, da jim pomaga, da se zbudijo."

Višinski je tudi citiral stavke iz raznih govorov generalisima Stalina, posebno tiste dele, ki se nanašajo na vlogo Sovjetske zveze v vojni. Z besedami Stalina je poudaril, da je Rusija uspešno prestala preiskunjo v vojni in da so rezultati "potrdili ogromno moč Sovjetske države, ki je v teku 30 let pod sovjetsko vlado bila spremenjena v napredno industrijsko proletarsko deželo, v veliko deželo socializma."

Notranja politika Sovjetske zveze

Kar se tiče notranje politike Sovjetske zveze je Višinski izjavil, da je ta politika usmerjena

k izvedbi načrta za obnovo sovjetske ekonomije in za njen nadaljni razvoj, ki bo koristil ljudstvu.

"Ekonomija Sovjetske zveze sloni na javnem in državnem posedovanju sredstev za produkcijo. Sovjetska ekonomija, ki sloni na javni in državni lastnini, je izključila možnost kriz in brezposelnosti. Politčna osnova Sovjetske zveze pa je čvrsta in trajna zveza delavcev in kmetov in neomajano prijateljstvo sovjetskih ljudstev."

Višinski podal osnove zunanje politike

V zvezi z zunanjo politiko Sovjetske zveze je Višinski podal sledeče izjave:

"Čilj Sovjetske zunanje politike je, da zagotovi mir in varnost dežel, da jača sodelovanje in prijateljske odnose z vsemi miroljubnimi državami."

"Sovjetski predlog za splošno razoroženje, ki je bil podan pred Glavno skupščino Združenih narodov leta 1946 in sovjetski predlog, da se obsodi vojno propagando in vojne podpihovanje, so najboljši primer miroljubnosti sovjetske zunanje politike."

"Mi pozdravljamo prijateljske odnose med Sovjetsko zvezo in Zedinjenimi državami. Mi verujemo v prijateljske čute in v dobro voljo ameriškega ljudstva."

Rusija veruje v željo ameriškega ljudstva za mir

"Niti najmanj ne dvomimo, da je ameriško ljudstvo navdahnjeno z isto željo za mir in prijateljstvo z velikim sovjetskim ljudstvom, za dobrobit vseh miroljubnih držav in vsega progresivnega človeštva."

"Ko je Stalin večkrat rekel, popolnoma možno je za naši dve deželi, da s svojima različnima sistemoma živita skupaj v miru, če to želita. Važna stvar sedaj je, da se to željo jača."

"Pozdravljamo napredek, ki ga je na tem polju storil Council of American-Soviet Friendship, ki predstavlja progresivno ljudstvo Zedinjenih držav, in ki je nosilec progresivnih idej in stremeljenj."

"Nič ni bolj važno in veliko v življenju kot goreča ljubezen za rojstno domovino in odločnost, da se ohrani mir in prijateljstvo med narodi."

Zilliacus govoril o sestanku s Stalinom

Član angleškega parlamenta Konni Zilliacus je govoril o sestanku, katerega je imel skupaj s sedmimi drugimi člani angleškega parlamenta s sovjetskim premijerjem Stalinom. Povedal je, da je Stalin za ekonomsko in politično sodelovanje z vsemi deželami, posebno z Anglijo in Zedinjenimi državami.

Zilliacus je tudi rekel, da Evropa pozdravlja "konstruktivni

NOCOJ BO REV. MELISH POROČAL O VTISIH IZ NOVE JUGOSLAVIJE!

Danes ob 8. uri zvečer bo pod pokroviteljstvom clevelandkega Council of American - Soviet Friendship prirejen shod, na katerem bo poročal o svojih vtisih iz nove Jugoslavije Rev. dr. William H. Melish iz New Yorka, ki se je skupino protestantskih duhovnikov pred kratkim vrnil iz Jugoslavije.

Prvotno se je računalo, da bo glavni govornik na shodu canterburški dekan Rev. dr. Hewlet Johnson, ker pa je slednji nenadoma zbolel, je podružnica povabila Rev. Melisha in člana angleškega parlamenta Konni Zilliacusa, ki je preteklega meseca imel sestanek s Stalinom. (Tudi Zilliacus se je nahajal v Jugoslaviji, na nje njegova stori la najboljši vtis).

Naše čitatelje urgiramo, da se tega izredno važnega shoda v velikem številu udeležijo. Ne zamudite izredne prilike, da slišite dva odlična govornika!

Vstopnice za shod, ki se bo vršil v Masonic auditoriu na 3615 Euclid Ave., dobite tudi v našem uredništvu in sicer po 70 centov in po \$1.10.

Iz Argentine

Iz Buenos Aires, Argentina, kjer biva zadnjih par let, je prišel na obisk k svojem John Erbežnik, sin Mr. John Erbežnika in pokojne Mrs. Anne Erbežnik, ki je bila smrtno zadeta od avta pred dvema tednoma. Prijatelj in znanec ga lahko obiščejo na domu očeta na 875 E. 154 St. do petka zvečer, ko se bo zopet povrnil v Argentino, kjer se nahaja v službi.

Napadalca zajeta

Iz Madisona, Wis., se javlja, da so oblasti tam včeraj zajele dva mlada moška, oba bivša kaznjence, ki sta priznala, da sta izvršila posilstvo clevelandke dijakinje Janet Ann Rosenblatt in ustrelila njenega svaka Carla Carlsona. Aretirana zločinka sta Buford Sennett, star 22 let, in Robert Winslow, star 23 let.

V bolnišnici

Mrs. John Ubič iz 1426 E. 55 St. se nahaja v St. Alexis bolnišnici, kjer jo prijateljke lahko obiščejo. Želimo ji skoraj nje popolno okrevanje!

Pozdravi

Mr. Frank Rupert iz Shawnee Ave. pošilja vsem Clevelandčanom najlepše pozdrave iz Germfaak, Mich., kjer pravi, da je prav lepo ko tekajo za srnjakom.

namen" Marshallovega načrta in da socialisti in strokovne unije niso proti ameriškem sodelovanju pri obnovi Evrope.

"Toda bojijo se, da utegne Marshallov načrt biti proti evropskemu delovnemu ljudstvu in proti evropskemu socializmu. Vidijo, da se ga ameriškem ljudstvu predstavlja s pogoji politične ideologije, kar ogroža njegovo ekonomsko izvedljivost," je rekel Zilliacus.

Trumanov program glede inflacije stoji pred borbo

Sen. Taft je nemudoma napadel predsednikov program za kontrolo mezd in cen kot uvod v "policijsko državo"

WASHINGTON, 17. nov.—Predsednik Truman je danes v poslanici na izredno zasedanje kongresa urgiral, da mu kongres v svrhu uspešne borbe proti inflaciji in draginji poveri oblast, da iznova uvede kontrolo nad mezdami in cenami, in da se obnovi racijoniranje potrebščin, ako bi se uvidelo, da je taka akcija potrebna.

Trumanov notranji program obsega deset točk in apeliral je na kongres, da brez odlašanja poveri oblast, katere pa jo bo rabila le, ako postanejo razmere celo bolj resne kakor pa so sedaj.

Obenem je predsednik pozval kongres, da dovoli vsoto 597 milijonov za skupno pomoč zapadni Evropi, ki bi zadostovala za dobo prihodnjih štirih mesecev in pol, dokler ne bo redno zasedanje kongresa v stanju vzeti v pretres takozvani Marshallov program za dolgoročno pomoč Evropi.

Senator Taft vidi

"konec ekonomske svobode"

Jasno pa je, da stoji Trumanov notranji ali domači program pred hudo borbo, kajti senator Robert A. Taft, vodja republikanske večine v senatu, je nočoj v radijskem govoru vprizoril pekoč napad na predsednikovo ekonomsko priporočila. Taft je v svojem govoru dejal, da to, kar predlaga Truman, vodi v "policijsko državo" in da bi uveljavljanje njegovih priporočil pomenilo "konec ekonomske svobode."

Kar je govoril Taft, je izražalo mnenje republikanske večine v senatu, ki je nemudoma dvignila protest in s tem že naprej obsodila predsednikovo prošnjo za oblast, da iznova uvede maksimalne cene za take potrebščine, katerih na trgu primanjkuje.

"Ti predlogi ne predstavljajo napredka," je dejal Taft, "temveč so reakcija ter korak v popoln totalitarni režim."

Zasilna pomoč za Evropo bo očitveno odobrena

Kar se tiče zasilne pomoči za Evropo v vsoti 559 milijonov dolarjev, katero je predlagal Truman, izgleda, da jo bodo republikanci podprli. Ni pa s tem še rečeno, da bo republikanska večina v kongresu brez debat odobrila Marshallov načrt, kadar bo predložen rednemu zasedanju. Taft je danes v kritiki administracijskega ekonomskega programa med drugim dejal, da je za Marshallov načrt, pod pogojem, da se zanj določi "primerna vsota," katere ne bo preveliko breme za ameriške vire.

Taft je Trumanov predlog za kontrolo mezd in cen in možnost racijoniranja označil za "končno kapitulacijo pred levim krilom" ter nadaljeval:

"Danes stojimo na križpoti med svobodno Ameriko in načrt-nim gospodarstvom. To je zadnja postojanka načrtnikov, ki mislijo, da znajo bolje voditi posle ljudstva, kakor pa jih zna ljudstvo samo."

Naročajte, širite in čitajte "Enakopravnost!"

Mrs. Roosevelt zagovarja nadaljevanje pomoči za Jugoslavijo in njene otroke

Pred dobrim tednom je ameriški tisk objavil vest, da je Ameriški odbor za jugoslovansko pomoč s parnikom "Radnik" poslal iz New Yorka neke radarske aparate, kakor se imenujejo med vojno iznajdene naprave, ki omogočajo varno plovbo ne glede na vremenske nepravilike, megle, itd. Poročilo, čigar očitni namen je bil, da se še bolj poveča sovražnost napram Jugoslaviji, katero podpihuje velik del ameriškega tiska, je bilo zanikano. Mrs. Eleanor Roosevelt pa je o tem včeraj spregovorila v svoji koloni "My Day," kjer piše:

"Nekdo mi je poslal dopisni-

co, ki se glasi: 'Prosim pojasnite svojim čitateljem, če ste še vedno častna predsednica Ameriškega odbora za jugoslovansko pomoč, ki pošilja radar za pomoč jugoslovanskim otrokom?'

Mrs. Roosevelt ostane častna predsednica odbora

"Da, še vedno sem častna predsednica Jugoslovanskega relief, ki dobavlja zdravila in posebne hrane, ki jih v Jugoslaviji ni dobili, v zadostnih količinah za jugoslovanske otroke in ženske. To, da bi se radar rabil kot potrebščina za otroke, je zame seveda nekaj povsem novega!"

"Kot mi je bilo povedano, je neko radijsko poročilo javilo, da ta odbor dobavlja radarske aparate. Ampak odbor je poročilo takoj zamikal, in tudi sicer se mi zdi, da bi bilo za kateri koli odbor, ki je naravno podrejen vladnemu nadzorstvu, mogoče v tem času katero koli stvar poslati iz dežele brez uradnega dovoljenja."

Opozarja na doprins Jugoslavije k zmagi

"Bilo mi je že večkrat sugerirano, da bi noben Amerikanec ne smel biti zainteresiran v kakršnekoli pošiljatelj v Jugoslavijo. Jaz se s tem ne strinjam. Obstoječi ekonomski položaj Jugoslavije je gotovo danes v veliki meri posledica njene udeležbe v vojni proti Nemčiji. Jugoslavlani so se borili zelo učinkovito, in to ob času, ko so zavezniki potrebovali njihovo pomoč. S tem so držali zaposlenih mnogo nemških čet, kar je bilo velike važnosti za zavezniško stvar."

"Jugoslavija je bila okupirana in razdejana. Položaj tam je bil kompliciran vsled dejstva, da so nekatere sile v deželi partizane in njihovega voditelja maršala Tita celo bolj sovražile in se ga bolj bale kot pa so se bale Nemcev, in bili so primeri, ko je ena skupina ljudi pobijala drugo skupino v deželi. Včasih so bili razlogi za to razdvojenost plemenski in verski in vse to je vodilo k trpkim občutkom, v katere so še danes zapletene tako plemenske kot verske skupine."

Amerika je bila nekoč tudi sovražena od ostalega sveta

"Kadar so taka čustva zanejena v kaki deželi, vzame dolgo, predno se jo zopet popolnoma zedini. Ampak ženske in otroci, ki v vojni najbolj trpijo, so upravičeni do naše pomoči, v znak priznanja dejstva, da partizani pod Titom niso kolaborirali z Nemci, in da so izvršili veliko delo za zaveznike."

"Zdi se mi važno, da ne pozabimo, da ne glede na to, če nam politični značaj vlad v drugih deželah ugaja ali ne, pa bi mo-

rali spoštovati dotične vlade, ako njih vlade resnično predstavljajo voljo prizadetega ljudstva. Dobro bi bilo, ako bi si včasih poklicali v spomin, da je bil čas, ko naša lastna vlada Zedinjenih držav ni uživala skoro nobene naklonjenosti med dobro ustanovljenimi in konservativnimi deželami, kakršne so bile na svetu v času naše revolucije."

AZIJSKI KOMUNISTI ORGANIZIRAJO URAD

SANGHAJ, 17. nov.—Kitajska časnikarska poročila danes javljajo, da so predstavniki komunističnih strank Kine, Koreje, Japonske, Ondije, Mongolije, Filipinov in Indokine preteklega meseca na posvetovanjih, ki so se vršila v Vladivostoku, odločili, da organizirajo Informativni urad za Azijo.

VSE ZAVAROVALNINSKE PREMIJE SE ZVIŠAJO

COLUMBUS, O., 17. nov.—Državni zavarovalniški urad je danes naznanil, da se bodo vse zavarovalninske pristojbine, med drugim tudi one za življenjsko zavarovanje, v kratkem zvišale.

ITALIJANSKI KMETI ZAVZELI ŠTIRI MESTA

RIM, 17. nov.—V pokrajini Apulija, kjer je kmečka unija napovedala splošno stavko, so kmeti zavzeli štiri mesta in jih držijo pod popolno kontrolo. Mesta so: Minervino, Suinazlo, Andria, in Canoso.

Krožek št. 2 Prog. Slovenk

Članice krožka št. 2 Prog. Slovenk so vabljeni, da se udeležijo redne mesečne seje v sredo, 19. nov. ob 7:30 uri v Slov. nar. domu na St. Clair Ave. Na dnevnem redu bodo priprave za bazar, ki ga krožek priredi prihodnji mesec.

Pomota odkrita

Pri uradnem štetju glasov glede predloga za posebno okrajno dobrodelnostno doklado, o kateri je bilo prvotno poročano, da je prodrla z 11 glasovi večine, se je odkrilo, da je bila predloga dejansko poražena z 841 glasovi. Z ozirom na to bodo okrajne oblasti zahtevale, da se štetje izvrši še enkrat. Ako se izkaže, da je bila predloga poražena, se bodo morale najbrže vršiti izredne volitve.

Napadi na ženske

Tekom sobote in nedelje je bilo v Clevelandu na ulicah napadenih pet žensk. Trije napadalci se nahajajo v policijskem zaporu.

V "Enakopravnosti" dobite vedno sveže dnevne novice o dogodkih po svetu in doma!

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO

HENDERSON 5311-12

Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)

By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town: (Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):	
For One Year—(Za eno leto)	\$8.50
For Six Months—(Za šest mesecev)	5.00
For Three Months—(Za tri mesece)	3.00
For Canada, Europe and Other Foreign Countries: (Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):	
For One Year—(Za eno leto)	\$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev)	6.00
For Three Months—(Za tri mesece)	3.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

VERSKA "SVOBODA" V ŠPANJI

Zgrešeno tolmačenje verske svobode je na primer, če neka verska skupina zahteva versko enakopravnost v deželah, kjer je po številu vernikov v manjšini, to enakopravnost pa ne pripadna v deželah, kjer je v večini. V naši deželi, ki nikakor ni po svoji verski sestavi in značaju katoliška dežela, in kjer rimsko katoliška vera ni vera večine ameriškega ljudstva, uživajo vse verske skupine isto svobodo, vse so si enakopravne in z nekimi izjemami, ki so sedaj predmet ostrih protestov, so ločene od države. Isto versko svobodo uživajo tudi vse verske skupine v Jugoslaviji in na isti način je cerkev ločena od države.

Popolnoma drugače pa je z versko "svobodo" v Španiji, kjer je rimsko-katoliška vera državna vera. Tam ne obstojajo enake pravice za vse verske skupine. Tam v pravem pomenu besede ne obstoja verska svoboda.

Zadnje čase so izbruhnili v Španiji verski nemiri, ki dovolj jasno potrjujejo v kakšnem težkem položaju se nahajajo manjšinske verske skupine. Poročilo, ki je bilo poslano iz Madrida dne 14. novembra in je bilo priobčeno v New York Times-u, pravi, da so španski katoličani protestirali pri vladi fašističnega diktatorja Franca vsled neke "ofenzive protestantov," in da zahtevajo, da se strogo drži zakonov, ki ne dovoljujejo javno vršenje protestantskih verskih opravil. Ni dvoma, da je že to v ostrem nasprotju z versko toleranco in enakopravnostjo, kot jo mi v naši deželi tolmačimo.

Verski teror v Španiji je, kot pravi omenjeno poročilo iz Madrida, prišel do polnega izraza, ko je duhal napadla protestantsko kapelo v Madridu. Razbili so protestantom njih siromašno opremo in na zidove kapele napisali šovinstične verske parole svarila protestantom, naj ne podvzamejo nobenih aktivnosti v prid svojim verskim naukom.

Neki "ugledni" katoličan, ki ni hotel, da bi njegovo ime bilo obelodanjeno, je izjavil, da se v Španiji nahaja le 25,000 protestantov, ki imajo 164 cerkva in kapel, eno semenišče, šest šol, eno tiskarno in dve knjigarni. Ta neimnovani "ugledni katoličan" pa obtožuje protestante, da "želijo iz Španije stvoriti deželo misionarstva," in poudarja, da so vsled tega katoličani "bili prisiljeni," da zahtevajo, naj se soglasno z zakonom onemogoči te aktivnosti protestantov.

Kakšen pa je ta zakon? Člen 6 Francove fašistične ustave pravi, da je rimsko katoliška vera "uradna vera in da niso dovoljene nobene druge (verske) ceremonije in manifestacije z izjemo katoliških." Ali bi v naši deželi ali pa v sedanji novi Jugoslaviji mogli takšen zakon tolmačiti kot zakon, ki soglasno z načeli demokracije zagovarja versko svobodo za vse verske skupine? Ni dvoma, da se ta Francov zakon ne more tolmačiti na ta način.

Daleč smo od tega, da bi kritizirali to ali pa ono versko skupino, toda to vprašanje je izključno vprašanje resnično demokratičnega zagovarjanja enakopravnosti za vse. V Španiji ni ne politične in ne verske demokracije. V Španiji ni verske svobode, ker ogromne privilegije, ki jih uživa rimsko katoliška cerkev, kije državna cerkev, se ne morejo smatrati za "versko svobodo." To je cerkveno totalitarstvo iz dobe srednjega veka. Tisto, kar se danes dogaja z manjšinskimi verskimi skupinami v Španiji, bi moralo biti resno svarilo za vsakega, pa tudi za same katoličane. Kako bi rimsko katoliška cerkev sprejela dejstvo, če bi se v naši deželi proglasilo protestantsko vero za državno vero in soglasno s tem prepovedalo vse druge verske ceremonije, vključno tudi rimsko katoliške?

V zvezi s tem je potrebno še poudariti izjavo glavnega tajnika Federalnega sveta Kristovih cerkev v Ameriki dr. Roswell P. Barnes-a, ki je rekel:

"Mi ameriški protestanti nismo srečni glede določb španske ustave, ki so diskriminacija proti protestantom v takšni meri, da omejujejo njihovo svobodo združenih aktivnosti, ki jih mi ameriški protestanti smatramo za njuni pogoj verske svobode."

Katoliški tisk v Zedinjenih državah z malo izjemo napada novo Jugoslavijo, češ, da tam ni verske svobode. V enem pomenu besede, in če se versko svobodo tolmači na podlagi ustave fašističnega diktatorja Franca, je to res. V Jugoslaviji, katoliška vera ni državna vera in v njeni ustavi ni zapisano, da "nobena druga verska skupina z izjemo katoliške nima pravice, da vrši javno svoje ceremonije." Toda, če se versko svobodo tolmači soglasno z ameriško usta-

UREDNIKOVA POŠTA

Plesna veselica društva Lunder-Adamič 28 SNPJ

Cleveland, O.—Članstvo društva Lunder-Adamič vabi vse svoje prijatelje na plesno veselico, ki se bo vršila v soboto, 22. novembra, v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Mi ni treba poudarjati, da naše društvo vedno podpira napredne ustanove. Lahko rečem, da ne mine seje, da se ne bi odzvali klicu naših naprednih in kulturnih ustanov. Razumljivo, da se naša blagajna izčrpa, kajti priredili nismo veselice že nekaj let.

Dolžnost vsega članstva je, da se gotovo udeležijo veselice in s tem pripomore do zaželjenega uspeha. Ker ima društvo veliko članov, ki spadajo k različnim pevskim zborom, sem prepričan, da omenjeni večer bo dosti petja. Poseben apel na člana Cirila Ozbiča in njegov štab, da ne zamudi prilike, ker namreč gre za prvenstvo med vzhodom in zapadom. Znano mi je namreč, da je zapadna stran mesta že korporativno organizirana. Kaj pa ti, Ciril?

Obveščam tudi moj pevski zbor, da gremo v tekmo. Želim, da ne pozabite starih not, kajti peli bomo vse stare pesmi, kot pred dvema letoma. Torej ne zamudite te prilike. Uverjen sem, da bo veliko zabave s petjem in plesom. Za vse drugo vam jamči odbor, tako da ne bo nihče ne lačen in ne žejen.

Na svidenje na plesni veselici društva Lunder-Adamič.

K. Stokel, predsednik.

Ponočnjaki pri "Zarjanih" na Zahvalni dan

Cleveland, O.—Zopet smo v tistih zlatih časih, ko Miklavž prihaja in prazni svoje malhe na veselje otrok. Tudi kulturna društva prihajajo na pozorišče in ena za drugo prazni svoje malhe publiki.

"Zarja" strese iz malhe svojega čuda na Zahvalni dan. Kaj vse pride iz te malhe, bi bilo tukaj preveč za opisati. Sedaj naj bo le povedano, da bodo pesmi poznanih skladateljev: Volarič, Dev, Vogrič, Stegnar, Jovanec in več drugih, in pesmi skladateljev nove prerone domovine: Kozina, Mihelčič, Gobeč, Pahor in Venturini. Posebno nedeja bosta novi skladbi Radovana Gobeč "Pesem o svobodi" in Fr. Venturini "Mi smo ubežniki". Obe sta zelo melodični, izrednega kova z močnim pevskim zanosom. Gobeč je učitelj petja visokošolcev v Ljubljani, Venturini pa pevovodja in skladatelj v Trstu. Njegove "Tržaške pesmi" iz predvojnega doba ga predstavljajo za pevca, katerega je dobili le na Primorskem. V vsopred je tudi uvrščena pesem Prešernove nagrade "Hej, tovariši", skladba Marian Kozina.

Za variacijo dneva bo podana pristno slovenska spevoigrata "Ponočnjaki". "Mi smo fantje zvite buče, čutimo ko svet se suče", — se vam predstavijo ti navihane v prikupnem napjevu. Autor te pevske humoreske je Danilo Cerar, odrski igralec in bivši sotrudnik Ljubljanskega gledališča. Preminil je letos v aprilu v starosti 89 let. Te veseljake predstavijo: Jennie Fatur, Frank in Sophie Elersich, Frank in John Kokel, Albert Fatur, Tony Perušek, Andy Turkman in zbor.

Program v četrtek na Zahvalni dan se vrši in se prične ob 4.

vo, po kateri je cerkev ločena od države in po kateri vse verske skupine uživajo enakopravnost, potem v Jugoslaviji obstoja polna verska svoboda, kot so to potrdili sami protestantski duhovniki, ki so se nahajali v Jugoslaviji in ki se niso zanimali samo za versko svobodo katoličanov, ampak tudi za svobodo ostalih verskih skupin. To pa jim seveda tisti katoličani, katerim bolj ugaja Francova kot pa ameriška ustava, posebno očitajo.

uri popoldne v Slov. nar. domu na St. Clair Ave. Zvečer bo Vadalov orkester vodil poskočnice. Vstopnice so po 85c in jih je dobiti pri pevcih in zaupnikih.

Kot vidite iz teh vrstic, se je "Zarja" res pripravila in vam nudi nekaj izrednega, nekaj kar ne slišite povsod, zato sežite po vstopnicah in pridite. Ob takih dnevih se vedno zbira pri "Zarjanih" pevka in napredna publika. Pridružite se tudi vi med te veselo in zavedne ljudi!

Ste že prispevali za "svobodni tisk"?

Leo. Poljsak.

Kampanja Progresivnih Slovenk

Cleveland, O.—Še nekaj tednov in kampanja za pridobivanje novih članic bo zaključena. Zato pa se članice požurite, da boste v tem kratkem času vsaka vsaj po eno novo pridobile za svoj krožek.

Naša zadnja seja je bila jako dobro obiskana. Med drugimi smo sklenile, da vsaka članica, kateri je to mogoče, pošlje po en mali paket kakšni potrebni družini v Jugoslaviji. Lahko pa tudi več članic skupaj napravi en mali paket, kot pač zmorejo.

Naša letna seja se bo vršila prvo nedeljo v decembru, pričetek bo ob štirih popoldan. Na tej seji bo tudi skupni sprejem vseh novih članic pridobljenih za časa sedanjega kampanje. Vsaka članica naj prinese malo božično darilce za izmenjavo med članicami. Po seji se bo vršila zabava v spodnji dvorani. Serviralo se bo prigrizek in pijačo. Na zabavo so vabljeni, da se pridružijo tudi naši možje in fantje, ker bomo imeli tudi godbo.

Kaj bodo vse naše članice napikle, dosedaj še ne vem. To pa že naprej vem, da bo vse izvrstno, kot je le pri Progresivnih Slovenkah. Torej članice udeležite se polnoštevno letne seje in ne pozabite omeniti vašim fantom, da pridejo po seji na zabavo.

Na shodu Henry A. Wallacea je bilo navzočih lepo število članic Progresivnih Slovenk in to je tudi dokaz, da se Progresivne Slovenke zanimajo poleg svoje kuhinje tudi za svetovne dogodke. Upam, da je sleherna članica iz omenjenega shoda odnesla lepe vtise, kot sem jih jaz. Sedaj pa članice pridno segajo po vstopnicah za shod Rev. Howlett Johnsona, ki se bo vršil, kot je bilo v "Enakopravnosti" poročano, 18. novembra, v Masonic auditoriju na Euclid Ave. in 36 St. Upam, da sta si preskrbela vstopnice za zgoraj omenjeni shod Miha Krek in Gabrovšek, da bosta slišala o razmerah v novi Jugoslaviji, iz katere sta jo popihala pred več leti.

Poročano je bilo v slavnih "cajtengah," ravno dan pred volitvami, da bo v naši 32. vardi postalo čez noč vse rudeče, ako bo Vehovec zmagal za mestnega zastopnika. Anton Vehovec je zmagal in komunizem je nastal, vsaj po mnenju zvitega Jakca.

Theresa Gorjanc.

AMERISKE CETE SE UMIKAJO Z GREENLANDA?

KOPENHAGEN, 17. nov.—Poddirektor kopenhagenske urada za Greenland, Eske Brun, je danes izjavil, da so ameriške čete končale z evakuacijo svoje letalske baze pri Angmassalik na Greenlandu.

RADIO PROGRAMI O ENAKOPRAVNOSTI ČLOVEKA

Ko ljudje naravnajo svoje radio aparate za poslušanje, ne iščejo moralističnih govorov ali oratorstva; kazalec sukajo navadno za programi nudečimi komedijo, glasbo, dramo. Kadar hočejo poslušati dramo, tedaj dajejo prednost drami, ki portretira navadne, vsakdanje ljudi, konflikte in končni triumf junaka ali junakinje drame nad zlom ali silami zla. Te vrste dramo dobivajo radio poslušalci v tekočih prenosnih radio serijah imenovanih "Lest We Forget — The American Dream" (Da ne pozabimo — ameriške sanje). To je enajsta polna serija oddaj pripravljena po Institutu za demokratično vzgojo, v New Yorku. Na razpolago so te serije vsem radio postajam širom dežele brezplačno, za oddaje v javno korist.

"The American Dream" — sestoječ iz petnajst-minutnih iger ali predstav, prikazujočih kako Američani žive in delajo skupaj kot prijatelji in sosedje — je predvajanje, v katerem nastopajo znani zvezdniki odra in filmov kot Helen Heyes, Frederic March, Paul Lukas, Sam Levene in Canada Lee; Vodi te oddaje sijajno Harold Franklin in produkcija je s rokah drugih enako sposobnih ljudi, izurjenih in izkušnih v sestavljanju in oblikovanju radio programov. Te serije posedujejo baš to kar radio poslušalci želijo — to je "dobro predvajanje", kot pravijo v gledališkem svetu.

Ravno zato, ker je Institut pokazal, da zna spraviti skupaj dobro predvajane predstave, se je dosedaj poslužilo nudenega materiala te organizacije že kakih 770 radio oddajnih postaj ter podružnice velikih radio omrežij širom dežele.

Oni, ki poslušajo serije pod naslovom "American Dream", slišajo kako premagajo v vsakdanjem življenju nagibe predhodkov vsakdanji ljudje kot so učitelji, mali trgovci, vozniki taksijev, zdravniki v malih krajih, časopisni poročevalci, pismonoše — torej ljudje vse okoli nas, v našem vsakdanjem življenju in običevanju.

Kot primer naj navedemo eno predstavo programov "American Dream", v kateri nastopa slavna oderska in filmska igralca Helen Hays kot mlada učiteljica, ki zazna, da njen razred razdvajajo plemenski predsodki. Kaj ji je storiti, ko zmerja eden od učencev, Tommy Davis, učenca Ricarda z "umazan puerto-ričanom"? Deček se je navzel predsodkov proti ljudem iz Puerto Rika od svojega očeta, a ta očka je član šolskega odbora. . . . Ako gre torej mlada učiteljica predaleč s preiskovanjem predsodkov, ki so se vznemirili v razred, zna zgubiti delo. Reši torej stvar na ta način, da pridobi Tommyjevega očeta, da vzame oba dečka k spomeniku Jeffersona, kar blagodejno vpliva na dečka in na starega in rezultat je, da vsi trije potem drugače pojmujejo koncept demokracije. Tako se povrne v razred red in mir.

Drug program podaja zgodbo dr. Louis Slotina, mladega židovskega znanstvenika, ki je dal svoje življenje, da je zaščitil svoje sodelavce v Los Alamosu, New Mexico, kjer so vladne tovarne, v katerih je bila narejena atomska bomba. V tej predstavi je pokazano, kako je dobil nov pojem o človeških vrednotah cinčen časnikiški poročevalec, ki je slučajno kril poročilo o žrtvi mladega znanstvenika.

V tretjem programu naletimo na grocraja, ki vodi kampanjo proti soseskemu peku, ker ta noče uposliti nekega dekleta radi njenega italijanskega izvoza. "Da ne pozabimo" ni edini

program radio predstav, ki posega z učinkovitostjo med različne narodnostne, plemenske in verske skupine, ter gradijo boljše razumevanje med temi raznolikimi ljudskimi sestavinami, ki tvorijo Ameriko. Začetkom tega leta so postale namah priljubljene kratke glasbene skice pod naslovom "Drobne pesmi o velikih predmetih". To so "vmesni vdevki" ki izpolnjujejo čas med rednimi oddajami in te minutne popevke proti predsodkom in zapostavljanju so dobile svoje mesto dosedaj na najmanj 500 postajah širom dežele. Spisal in uglasbil jih je Hy Zaret s sodelovanjem Lou Singerja. Oba sta avtorja priljubljene nove pesmi "One Meatball."

Institut je bil priredil serijo

Levičarji zahtevajo od de Gasperija, naj poda ostavko

Komunistični voditelj dolži reakcionarne kapitaliste, da so krivi za stavke v Italiji

RIM, 17. nov.—Včeraj sta komunistični voditelj Palmiro Togliatti in socialistični voditelj Pietro Nenni, spričo novega vala delavskih nemirnih in stavek, urgirala, da se vrže vlado de Gasperija, ki da je "simbol ameriške pomoči."

Togliatti je govoril na velikem shodu komunistov, ki se je vršil v Milanu, dočim je Nenni govoril v Leghornu. Oba sta napadla Zedinjene države in zahtevala, da se Italiji da novo vlado, da se tako prepreči "ustvarjanje ozračja terorja, podobnega tistemu, ki je predhodil fašistični revoluciji."

V svojem govoru je Togliatti rekel, da so "reakcionarne kapitalistične skupine odgovorne za stavke in agitacije v Italiji." Poudaril je, da je povsem naravno, da je italijanski položaj povezan z mednarodnim.

Izvršni odbor komunistične stranke je tudi obelodanil manifest na delavstvo, v katerem je med ostalim rečeno, da je "kriminalno postopanje vlade stvorilo iz Italije sužnjov in vazalov Zedinjenih držav s tem, ker se je pristalo na Marshallov načrt."

"Poleg svojega ekonomskega in političnega imperializma, ohranjujejo Zedinjene države tudi letalske baze v Italiji, da bi tako iz Italije stvorile pozornico in odskočno desko za imperialistično vojno."

Nemiri se naglo širijo po celi Italiji in kot pravijo poročila, je zadnjih 13 dnevov bilo ubitih najmanj 12 oseb. Sedaj je nastal že takšen položaj, da skoro ni mesta v Italiji, v katerem bi delavstvo ne stavkalo ali pa organiziralo viharne demonstracije, spričo nove nevarnosti fašizma.

Vprašanje in odgovor

Viktor Hugo je po izidu neke svoje knjige hotel izvedeti, kako je kaj s prodajo. Poslal je založniku karto, na katero je napisal samo vprašanje. Založnik ni hotel zaostati za pisateljem. Odgovoril mu je prav tako s karto, kjer je bilo napisano: "!"

Dobrega znanca Markovega je ubila strela. Marka Twaina so naprosili, naj bi imel nagrobni govor. Govoril je takole:

"Naš dragi prijatelj ni čuval bolniške postelje, ni mu bilo treba dolgo časa hirati in prenašati bolezen. Umrl je hitro in brez bolečin. Ljubi Bog je samno pritisnil na električni gumb v nebesih. In tako je bil dragi pokojnik usmrčen po nam nerazumljivi božji volji."

radio prenosov v drugih jezikih. Ti prenosi ozir. prepisi sestojajo iz dramatičnih vdevkov, katerih cilj je ustvarjanje sloge in razumevanja med ljudmi različnih narodnostnih in plemenskih ter verskih izvorov v Ameriki. Rekordi se dobe v španščini, italijanščini, v poljskem, madžarskem in nekaterih drugih jezikih. V načrtu je rekordiranje nadaljnih drugo-jezičnih tovrstnih radio vdevkov.

Se ena važna serija šestih popularnih radio oddaj pod imenom "Niti svobodni, niti enakopravni" je bila zvrščena in oddajana iz Minneapolisa to zadnje poletje, (iz predelja St. Paula in Minneapolisa v Minnesoti.) Ti programi so nudili aktualne in dokumentirane incidente plemenske in verske diskriminacije v vzgoji, uposlevanju, oddajanju stanovanj in podobno v predeljih našega severozapada. Seveda so bila spuščena ozir. nadomeščena s fikcijskimi imeni prizadetih oseb. Zadnje zimo je neka radio postaja v Atlantici, Georgia, podala dramatično serijo programov v svrhu pobijanja nestrpnosti in plemenske mrznje. Ti programi so bili znani pod imenom "The Harbors We Seek" in so vzbudili mnogo pozornosti.

V vsakem kraju Amerike lahko slišite serije "Lest We Forget" in vsakomur, ki naravno svoj radio aparat na postajo, ki oddaja te programe, govore te predstave o dejstvu, da demokracija se prične doma, v šoli, v sosesčini. "Da ne pozabimo" nas opominja, da bo demokracija duha postal eno z nami ako bomo ob vsaki priliki poskrbeli zato, da demokracijo prakticiramo v svojem ožjem in soseskem okolju. To bi morala postati navada in mišljenje Amerikancev vsepovsod.

"Common Council".

ZAHVALA

Tem potom se iz dna srca zahvalim vsem našim sorodnikom in prijateljem za vaš trud in poštrevnost ter velik dokaz ljubezni in prijateljstva do našu, ko ste nama priredili presečenec za najino 25-letnico poroke, katera bo nama vedno ostala v spominu. Vršilo se je 1. novembra.

Zahvalo naj sprejmejo najprvo najini sorodniki, ki so se največ trudili in to so: Frank in Antoinette Estanek in njih hčerki Violet in Ann, Matt in Mici Estenik, Mr. in Mrs. Matt Estenik ml., Mr. in Mrs. John Lenaršič, Mr. Fred Estenik, Lillian Estenik, Mr. in Mrs. Carl Estenik, Mr. Robert C. Estanek, Mr. in Mrs. Herman Linnevers.

Nadalje lepa hvala najihim dobrim prijateljem: Mr. in Mrs. Anton Nagode, Mr. in Mrs. Anton Krašovec, Mr. in Mrs. Carl Valentine, Mr. in Mrs. Frank Silberter, Mr. in Mrs. Frank Hüntzer, Mr. in Mrs. Frank Zeleznik, Mr. in Mrs. Anton Zeleznik, Mr. in Mrs. Joseph Vihetelič, Mr. in Mrs. Frank Kunstelj, Mr. in Mrs. Frank Kerner, Mr. in Mrs. Dominik Lušin, Mr. in Mrs. John Stanovik, Mr. in Mrs. Frank Laurich, Mr. Matt Mesec, Mr. George Ring, Mr. Matt Filipič, Mrs. Ivanka Koss, Mrs. Ursula Korencan, Mrs. Terezija Erjavec, Mrs. Mary Lah, Mrs. Mary Stupar.

Najlepša hvala za lepo darilo in tudi za darilo v denarju. V veseli družbi je Vrhničan Mici Lušin sprožila misel, da bi bilo lepo ako bi se Vrhničani malo spomnili Neže Korunove na Vrhniku, ki je toliko dobrega storila med vojno za borbo po gozdovih. Naenkrat je bila vsota 15 dolarjev skupaj, za katero se je napravilo en paket, kateri je že na poti tja. Torej še enkrat hvala vsem skupaj, in ob priliki sva pripravljena povrniti.

Vedno vam udana
Carl in Marie Estanek,
7304 Dudley Ave.

Ilya Ehrenburg:

GLAS PISATELJA

(Prestavil: John V. Kaučič)

(Nadaljevanje in konec.)

Tekom mojega bivanja v Ameriki sem imel tudi priliko govoriti z nekaterimi vojaškimi osebam, katere so se vrnilo iz Evrope. Večina izmed njih je grajala Italijo, Francijo in celo Anglijo: "Sama starina, ni ne naših kino-gledališč, ne dvigal ..."

Neki visok častnik mi je dejal: "Zdi se mi, da je še najbolj kulturna Nemčija." Kaj neki se jim je tako dopadlo v Stuttgartu in v Monakovu? Ali mogoče umetni cigaretni žigalnik in razvaline avtomatičnih restavracij? Kadar ti ljudje govorijo o "kulturi," imajo seveda v mislih—tehniko. Kar se tiče nemškega barbarstva, za takšne ljudi, ki so še pred Hitlerjem ustvarili getto za črnce, ni prav nič novega.

Vsak imperialist je nevaren za kulturo, še nevarnejši je pa imperializem takšnih ljudi, ki imajo tehnično izpopolnitev za višek človeških pridobitev. Bil sem v poseti pri nekem bogatem bombažnem plantažniku. Videl sem mnogo koristnih stvari—lep radio, prejemnik, zračni ventilator, pralni stroj ... toda gospodar vsega tega je bil navaden divjak. Odkar je dočrnil šolo, ni prečital niti ene knjige, bil je zelo presenečen, ko sem podal roko črncu; on ni vedel, da je nekoč živel na svetu Lev Tolstoj, niti ne, kaj je socializem. On sploh ni ničesar vedel, razen o dolarjih in dividendah. Toda kljub temu me je sveto zagotavljal, da bo Amerika odrešila svet.

Govoril sem z nekim advokatom v Knoxville, Tenn., pomenkovala sva se tudi o književnosti in ko sem mu omenil Hemingway-a, Steinbecka in Coldwella, se je zelo začudil rekoč: "Njihova imena so mi popolnoma nepoznana." Ni vredni filmi, kateri se izdelujejo v Hollywoodu na konvejerju—so glavna duševna hrana takšnih Amerikancev. A danes, ko čita svoje časopise, se huđuje in renči: "Rdečkarje je treba uničiti in napraviti red na svetu ..."

Jaz nisem nikdar odklanjal tehniki; tudi jaz imam rad udobnosti in lepe reči, toda zavedam se, da je zračni čistilec samo navadna bitnost. Nemogoče je meriti kulturo dežele po številu avtomobilov, ampak po-

govoriti se je treba s človekom, kateri sedi za volanom. Lažje je izdelati model "Buicka," kakor pa napisati knjigo "Vojna in mir." Mi imamo prednost v tem, da smo napravili kulturo za splošno narodno kulturo. Zato je sovjetski pisatelj po pravici lahko ponosen na svoje čitatelje, kateri globoko preživljajo napisano knjigo in mislijo nanj. Dobra knjiga vedno zapušča globoko sled v spominu našega ljudstva.

A v Ameriki? Roman pisateljice Betty McDonald, "Jajce in jaz," je imel ogromen uspeh; na trgu se je pojavil šampanjec in cocktail pod imenom "Jajce in jaz," na glavah bogatih dam so se pojavili klobuki z rumenim jajcem, gentlemani so začeli nositi ovratnice z jajci na zelenem polju in plesalci so začeli plesti novi ples "Jajce in jaz!"

Toda to še ni vse. Pod imenom "Jajce in jaz" je bilo organiziranih nič manj kot 65 raznih klubov in končno je neki nadarjen kuhar hotela "Waldorf Astoria" znašel nove kotlete pod imenom "McDonald-cotlets." Ko je neki ameriški mesečnik napravil tekmo za najboljši odgovor: "Kaj se vam je najbolj dopadlo v romanu Betty McDonald?" se je izkazalo, da je večina čitateljev že pozabila na vsebino romana; večina je odgovorila: "Zdi se mi, da sem se precej zabaval." Nagrado je dobil čitatelj, ki je poslal sledeči odgovor: "To je smešna zgodba o ljubezni in kurah!"

Res je, da je med nami in Ameriko takšna razlika, kakor je med severnim in južnim tečajem. Mi pred vsem najbolj cenimo harmoničen in vsestranski razvitek človeštva; mi imamo še zelo malo električnih ledenic in zračnih čistilcev, imamo pa mnogo pravih ljudi. Mi nismo nacionalisti. Naš pisatelj A. Fadejev, je nekoč rekel: "Edino mi, boljše, smo stopili v borbo z geslom internacionalizma, katerega tudi danes nosimo visoko naprej kot enega izmed najsvetlejših gesel, edino mi smo se izkazali kot pravi patrioti, ki spoštujemo narodno neodvisnost drugih narodov in njihovo kulturo."

Ameriški imperialisti imajo danes celo jato podreptikov, kateri pokorno kimajo za Marshallove načrte, ne da bi vedeli kak-

šni so ti načrti, a na znotraj strašno sovražijo svoje gospodarje. Vse se da kupiti za denar, samo ljubezni ne. Pred dvema leti sem bil dje časa v Albaniji; nikdar ne bom pozabil tiste ljubezni do našega naroda, katero sem videl tam. Od kod takšna ljubezen do našega naroda? Albanci dobro vedo, da mi globoko spoštujemo njihove narodne običaje, njihove želje po svobodi, neodvisnosti in njihovo mlado kulturo.

Ravno zato, ker smo še mladi, ker je naša sovjetska kultura tesno povezana z revolucijo in obrnjena s pogledom v bodočnost, znamo ceniti veliko prošlost človeštva, tako svojo, kakor tujo. Te svetle točke človeštva niso bile samo v Rimu, Parizu, Londonu in v Pragi, ampak so bile tudi v Kijevu, Novgorodu in v Moskvi. Mi smo se trdno posvetili pred vandali, kateri snujejo tretjo svetovno vojno, mi trdno stojimo na braniku za novo, popolnejšo formo človeške družbe in tisočletne svetinje človeštva. Ljudje, katerim je drag Puškin, znajo ceniti tudi Huga in Bairaona.

Mi radevolje priznavamo popolnejšo ameriških pralnih strojev, odločno pa odklanjamo oboževanje pralnega stroja ali zračnega čistilca. Mi niti malo ne mislimo padati na kolena pred roko zadnjega sistema. Mi mislimo, da je važnejše od roke to, ker se ž njo piše. Ni slabo to, ker se nekateri Angleži in Francozi klanjajo ameriški kulturi, ampak slabo je, ker se klanjajo ameriškiemu divjaštvu. To ni književni kult kakšnega Irvina, Longfellowa ali pa Hemingway-a, ampak je kult Marshallove čokovne knjige.

Evropska buržvazija ne prodaja prvič svoje narode za ameriške dolarje. Danes ne gre samo za izgubo politične neodvisnosti, ampak gre za materialno in duhovno ograbljenje Evrope. Pred nedavnim je Anglija kupila v Franciji za 750 milijonov možkih oblek. Med tem pa je prišlo na dan, da Anglija pošilja vse moške hlače v Ameriko, ker so mnogo boljše, kot pa ameriške. In tako hodijo Amerikanci v angleških hlačah, Angleži pa v francoskih oblekah!

Kar se tiče Francozov, ki niso anglo-saksonci, ne prvega in ne drugega razreda, lahko hodijo tudi brez hlače. Kapitalisti temu pravijo "neorganizacija evropskega gospodarstva," v resnici je pa le trgovska požrešnost za dobiček. V Franciji so se po vojni pojavili zelo nadarjeni pisatelji, ampak danes so vse francoske trgovine s knjigami natrpene z ameriško makulaturo.

Italijani so z veseljem pozdravili obnovev svoje filmske industrije in umetnosti, toda danes v italijanskih kino-gledališčih prikazuje samo Hollywoodski "šund."

Turčijo so nekoč klicali za "evropskega bolnika." Do prve svetovne vojne se je "Porta" vzdrževala na račun Londona, Pariza in Dunaja. Zdaj se evropski kapitalizem vzdržuje z vbrizgavanjem ameriškega nečaka, katerega so že davno povišali radi njegovega bogastva v "strica." Kapitalizem ne more ničesar več ustvariti. Fašistično barbarstvo je bilo logično zaključenje tistih razvalin, katere je kapitalizem vršil še dolgo pred vojno, ko je rušil tovarne, kuril parnike s kavo in polival pšenico s petrolejem.

Mi smo danes najmočnejši in najneosebnejši branitelji evropske kulture. Za prosvitljene kapitaliste je kultura—muzejski zaklad, za nas pa živi vir navdajnevanja, katero spoštujemo in nadaljujemo. To pa ne pomeni, da smo mi prehiteli v znanosti in umetnosti ostale, prehiteli pa smo vse ostale v najvažnejši točki—v ustvarjanju novega človeka in nove človeške družbe. In uprav zato vse naše knjige, slike, filmi o za-

padni Evropi, nasprotujejo kapitalizmu.

Zato je z nami vse, kar je živga, velikega in novega. In kdo je zoper nas? Zoper nas je divjak, ponorel od mastnih dohodkov in tisti, ki predlagajo, da se nas zasuje z atomskimi bombami. Naj evropska ljudstva zvedo, kdo skuša vdreti na njihov vrt, v njihova bivališča, nad njihove otroke in kulturo. Zvedo naj tudi vsi Amerikanci, v kako umazano in strašno nesrečo jih pehaajo njihovi vojni hujškalci in žurnalisti!

Nihče izmed nas si ne želi nove vojne, niti en človek ne. To ne govorim samo g. Harrimanu—njemu je to znano—govorim pa tistim Amerikancem, kateri ne razumejo Harrimanove igre. Naša republika je stara šele 30 let, rodila se je z besedami "mir ljudem na svetu," te besede so nam ostale sveta prisega. Celih 30 let se je naša republika borila za svetovni mir, pozivajoč druge države k razorožitvi. Nikdar se v našem časopisju niso tiskali sovražni pozivi za napad na kakšno drugo državo.

Ko pa so nas napadli fašisti, smo pokazali, da miroljubno ljudstvo prav lahko prisili na kolena izučene morilce in roparje. Tudi po zmagi nad fašizmom smo ostali pripadniki miru. Naši zastopniki v raznih mednarodnih organizacijah ne branjajo otroke samo v Moskvi in v Beogradu, ampak jih branijo tudi v New Yorku in v Montrealu. Oni branijo matere po vsem svetu, branijo evropske muzeje in zidarje v Kijevu, Parizu in v San Franciscu.

Zdi se mi, da bi bilo dobro, če bi se g. Harriman spomnil na leta, ki jih je preživel v Moskvi. Pri tem ne mislim o očeh vdov ali mater, ker vem, da to ne bi prav nič ganilo ameriškega trgovskega ministra. Po svojem hujšakajočem govoru, ki ga je obdržal pred trgovsko zbornico v Seattle, bi bilo koristno, če bi se g. Harriman nekoliko poglubil v zgodovino. Gospod Harriman je bil v Moskvi v času, ko je po njenih ulicah korakalo proti vzhodu sto in sto tisoč nemških "križarjev." Dobro bi bilo, da bi povedal svojim, čezmerno nadutim rojakom, o tistem vročem julijskem dnevu, ko je stal na Rdečem trgu in opazoval takozvane "supermane," kateri so hoteli zavojevati ves svet.

Pred letom dni sem videl v Franciji razvaline nekega mostu, kateri je nekoč vezal dve mesti čez reko Luare. Ko sem vprašal ljudi, zakaj ne postavijo nov most, mi je neki skeptik odgovoril: "Zakaj? Saj bo zopet kmalu druga vojna ...!" Nedavno sem prekolovratil preko pet tisoč kilometrov po naši razrušeni deželi. Povsod se vse navdušeno obnavlja; z velikim trudom grade nove mostove in šole, hiše in mesta. Mogoče nam bo kak skeptik vrgel naprej, da smo preveč optimistični.

Tudi afriška ptica noj ima svoj optimizem, ko zariva svojo glavo v pesek, da ne bi videla, kaj se godi okrog nje. Takšen je bil tudi optimizem Monakovcev pet minut predno je počil prvi strel. Mi dobro vidimo nevarnost nove vojne, vidimo ponorele trgovce, ki so ponovno pripravljene preleteti reke človeške krvi, da si zvišajo dividende. Ampak mi ne vidimo samo nje, vidimo tudi ljudi dobre volje; vidimo lačno, izmučeno in zastrašeno Evropo, ki se ozira na nas, kot na edine varuhe svetovnega miru.

Mi smo optimisti pravzaprav zato, ker imamo jako dobre oči, da vse vidimo. Mi vemo, da se mir nahaja v trdnih rokah, zato upamo v zmago zdravega razuma in kulture, v zmago—človeštva!

Takšno je življenje. Mali Tonček bi rad vedel, zakaj se nahajajo vitamini baš v ribjem olju, ne pa v poticah in bonbonih.

Bodočnost kmečke mladine

Petletni načrt je postavil pred ljudske množice tako velike naloge, da jih ni mogoče premagati brez najintenzivnejšega vključevanja mladine v vse delovne procese. Celo ženske bodo morale na pomoč. Pri tem prehodu iz zastale poljedelske dežele v napredno svobodno industrijsko državo si bo moral vsak zavijati rokave in prispevati ono milijontinko skupnega dela, ki ga je kot član napredne družbe dolžan opraviti. Petletka ne pozira samo surovine, ne zajezuje le rek, ne dviga samo novih stavb, marveč zahteva tudi mnogo znanja na vseh področjih. Res je življenje najboljše učitelj in ljudstvo se je v naskoku na vse težave marsičesa naučilo.

Dan za dnevi naraščajo njegove izkušnje in časi začetniških napak so že za nami. Ravno pri premagovanju prvih težav se je izkazalo, koliko je bilo skritih talentov med ljudmi. Ljudska država bo zmagala v gospodarski bitki prav zaradi tega, ker skrbi, da se bota ti talenti do kraja izpopolnili.

Z vključitvijo kmetijstva v državno načrtno gospodarstvo so nastale temeljne spremembe. Tudi najstarejša pridobitvena panoga se mora prilagoditi današnjemu času, priznati vse prednosti izkoriščanja prirodnih sil. Znanost, izkušnje, nova družbena ureditev morajo biti tudi na tem področju vodniki za izboljšanje gospodarskega položaja na deželi. Dosedanje izkušnje s kmetijskimi obdelovalnimi zadrugami, vaškim kolobarjem, traktorskimi postajami itd. so pokazale toliko življenjske moči, da že krejijo novo pot razvoju našega kmetijstva, da so kakor svetilniki, nasproti katerim plovejo stari čolni našega kmetijstva, da si v njih luči poišče novih smeri. Z industrializacijo dežele dosedanje kmetijstvo ne

bo moglo kriti vseh potreb poljedelskih sredstev, če se ne bo oprijelo velikopoteznih načinov obdelave, uporabljalo boljše semena, dalo zemlji čim več prvin.

Ravno pri tej preusmeritvi pripadajo naši mladini odgovorne naloge, ki jih bo izpolnila, ker se zaveda svoje pomembne vloge. Njen trud bo vse drugače poplačan kakor trud njenih prednikov. Od svojega dela bo imela sama največ koristi.

Ravno kmečki mladini, ki je zrastle z zemljo, se posveča največja skrb. Na stečaj so ji odpirajo kmetijske šole. Dohodki države so se že tako povečali, da lahko brezplačno šola svojo kmetijsko mladino in jo po končanem šolanju tudi zaposli. Potrebni so še toliko vinogradnikov, živinorejcev, vrtnarjev. Danes so to same številke, ob letu osorej bodo stvarnost.

Naši mladinci že z vso resnostjo spoznavajo naloge, ki jim jih zastavlja čas, in so že srečnejši, kakor so bili prvi pionirji. Danes so jim dane vse večje možnosti, da se usposobljenejši vključijo v načrt kakor oni. Minili so časi, ko je bil za dosego izobrazbe prvi pogoj biti sin bogatega očeta. Ta pogoj sta nadomestili sposobnost in patriotizem. Da je to dovolj, je naša mladina že nešteto krat dokazala.

Petletka je dala tudi ženi ono mesto, ki ji pripada in je pretirala verige, ki so jo doslej vezale na lonce v kuhinji. Žena ne bo več podpirala le tri ogle v hiši, marveč tudi marsikateri vogal celotnega kmetijskega gospodarstva. Koliko je v kmetijstvu poklicev, ki zahtevajo prav prirojeno žensko potrpežljivost in vztrajnost! Zato so nove kmetijske šole enako dostopne tudi mladinkam.

Z eno besedo: Čim prej se bo mladina vključila v sodobne pro-

cese proizvodnje, tem prej bo izgrajena in samostojna po načelu: Mi gradimo progo, proga gradi nas. V tem silnem razvoju občuti še posebej primorska mladina veliko plačilo za svojo izgubljeno mladost. Jnž. V.

(Ponatis iz "Ljudskega tednika")

Slepar

Dvajsetletna baletka Dora se bridko joka. "To je nesramnost," vzdihuje, "stari bankir me je osleparil."

"Že sedaj, ko se poznata komaj teden dni?"

"Ne tako. Rekel mi je, da je star osemdeset let, v resnici pa jih ima samo šestdeset ..."

Povečan obrat

Pasant (beraču): "Kaj vi kar v dva klobuka pobirate milodare?"

Berač: "No, seveda, ker sem povečal obrat ..."

Ni nobena šala, ljudje—

ŠE VEDNO MORAMO hraniti odrabljene maščobe

pravi Bert Lahr

slavni komedijant, ki sedaj nastopa v uspešni komediji Burlesque

I kako morajo biti nekateri ljudje tako brezpametni, da pozabijo, da se še vedno potrebujejo odrabljene maščobe? Oglejte si situacijo. Naša vlada pravi, da svetovni položaj pomanjkanja olja in maščob ni dosti boljši nego je bil lanske leto. Clinton P. Anderson, naš poljedelski tajnik pravi: "Še vedno je potrebno hraniti vsak funt odrabljene masti." No, ti fantje se ne šalijo! Zato nadaljujmo po naši stari medvojni navadi—hranimo odrabljene maščobe in izročajmo jih! Gospa, storimo tako!

ODDAJAJTE ODRABLJENE MAŠČOBE

American Fat Salvage Committee, Inc.

TEKOM ČASA,

ko se zobozdravnik Dr. J. V. Zupnik nahaja na St. Clair Ave. in E. 62 St., je okrog 25 drugih zobozdravnikov v tej naselbini prakticiralo in se izselilo, dočim se dr. Zupnik še vedno nahaja na svojem mestu.

Ako vam je nemogoče priti v dotik z vašim zobozdravnikom, vam bo Dr. Zupnik izvršil vsa morebitna popravila na njih delu in ga nadomestil z novim. Vam ni treba ineti določenega dogovora.

Njegov naslov je

DR. J. V. ZUPNIK

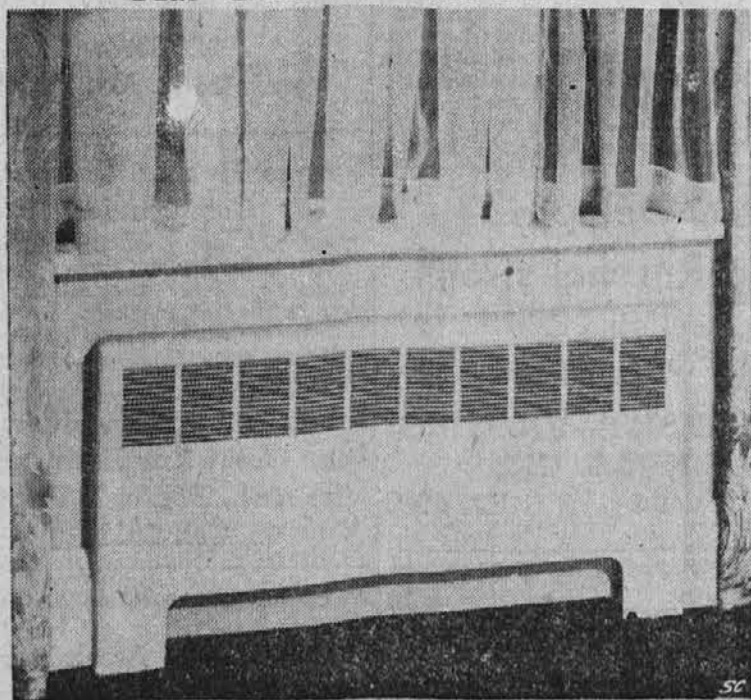
6131 ST. CLAIR AVE.

vogal E. 62nd St.; vhod samo na E. 62 St.

Urad je odprto od 9.30 zj. do 8. zv.

Tel.: EN 5013

Recessed Heating Unit Has Clean Modern Lines

New heating units reflect the postwar trend toward styling for beauty and compactness.

Shown in the illustration is a convactor for use with hot water and steam heating systems. The new unit has clean, modern lines and may be recessed under windows so that it is entirely unobtrusive yet highly efficient in the distribution of heat.

A convactor consists of two basic parts—a heating unit which carries the hot water or steam and transfers its heat to the air and an attractive steel enclosure in which the heating unit is installed.

Hot water or steam circulates through the heating unit and warms the air above it. Being lighter, the warmer air rises in the enclosure and is discharged into the room through the outlet grille. Cooler, heavier air is drawn in through the lower opening of the enclosure, comes in contact with the heating unit where it is heated, rises, and is circulated into the room.

Room air is circulated through convectors on an average of three times per hour. The warm front of the enclosure provides radiant heat directly beneath windows where convectors are usually installed and where radiant heat loss is greatest.

Close temperature control, quick response to the demands of the thermostat, and ease of installation are among the advantages of convectors as distributors of heat.

